

1867-10-04

AFSENDER

J. C. Jacobsen

MODTAGER

Carl Jacobsen

FAKTA

Type:
Brev

Sprog:
Dansk

Afsendersted:
København

Arkivplacering:
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:
Industriel arkæologi,
bryggeriindretning,
bryggeriteknologi

DOKUMENTINDHOLD

Om mål og vægt i Østrig. Bryggeriforhold. Beskatning.

TRANSSKRIFTION

D 4^d October 1867.

Kjære Carl!

Da jeg forleden skrev Dig til, men blev afbrudt, var der adskillige Puncter, som jeg vilde have berørt til Svar paa dine Spørgsmaal. Hvad Forholdet mellem Maal angaaer, da er 1 Hectolitre = 70,7 Maass i Østerrig og = 93,5 Mass i Bayern.- 1 Kilogramme = 1,79 p (pundtegn) i Østerrig og Bayern og = 2 "Zollpfund" i den tydske Toldforening. - 1 Hectoliter Korn = 1,626. Wiener Metgen og = 0,45 bayersk Scheffel.- I mit sidste Brev anbefalede jeg Dig Habichs Schule der Bierbrauerei. Det er den fuldstændigste Haandbog, medens alle Andre ere noget forældede. - Hans Sprog er noget flot og hans Raisonnementer sommetider ligesaa, men han har chemisk Indsigt og bruger sin Tanke - og sin Phantasie.-Man kan ikke ubetinget stole paa hans Paastande, som han ofte henkaster temmelig rask, men man lærer i alt Fald af ham, at der er Meget, der hidtil har gjaldt for en

Troesartikel, der ikke er sikkert og at der kræves mange Undersøgelser for at komme til den ønskelige Klarhed i meget vigtige Spørgsmaal.- Det er ganske vist ensidigt af Velten at betragte en enkelt Operation i Ølfabrikationen som den væsentlige, thi samtlige Operationer ere Væsentlige og danne et Hele, hvori de enkelte Dele betinge hverandre; men spørges der hvilken Operation der trænger mest til Studium og Opklaring da er det Gjæringen. Hvad der foregaaer ved Maltningen, veed man temmelig nøie (Mulder) og hvorledes man skal bære sig ad for at naae et bestemt Resultat, veed man ogsaa. Yderpuncterne findes i Bayern og England. Ligeledes veed man temmelig nøie Besked om Mæskning-soperationen og Kogningen (dog med ?). Men Gjæringen, hvor uvidende er man ikke om dens Producter (f.Ex Aldehyd og Glycerin) og om dens Indflydelse paa Øllets Smag og Holdbarhed samt om Grunden til og Betingel-

serne for de forskjellige Resultater ?

Det er kun ved en omhyggelig Opmærksomhed og en nøiagtig Undersøgelse af Bryggere med grundig chemisk Dannelse, at der

kan bringes Lys i dette Mørke.- Jeg kunde fristes til at ønske, at jeg nu var 20 Aar yngre for at gjøre disse Undersøgelser til mit Livs Opgave. Nu er det "trop tard".- Habich har bl. A den Fortjeneste at have reist et Spørgsmaal, som han rigtignok - efter min Formening - har været for rask til at besvare: Spørgsmaalet om Grunden til den milde Smag (Vollmundigkeit) for godt baiersk Øl. Han forkaster aldeles den gjængse Forestilling, at denne fyldige Smag skyldes Dextringummien og paastaaer at alene hidrører fra de ved Kogningen i en opløselig Skikkelse bragte "gebraünte Eisweissstoffe". Jeg er tilbøielig til at troe, at han har nogen Ret, men at han overdriver i betydelig Grad ved at udelukke Dextrinens Indflydelse - men jeg tør ikke paastaae hverken

det ene eller det Andet, thi dertil udfordres Analyser, som jeg selv havde gjort eller idetmindste seet, thi jeg stoler ikke paa at Habichs Anskuelser ere støttede paa grundige Analyser. Mulders Bog indeholder derimod paalidelige Kjendsgjerninger og de fuldstændigste Analyser. I Ph. Heiss's Bog vil Du neppe finde Andet end hvad Du har læst hos Müller.

Hvad Øl-Beskatning angaaer, da er den østerrigste - som Balling har givet Grundtrækkende til - ganske vist den rationelleste af Alle thi Objectet er i Quantum x Gehalt, men den passer kun hvor Ølbrygningen er concentreret i færre større Bryggerier, da Opsynspersonalet ellers vilde blive aldeles uforholdsmæssigt talrigt og kostbart. Hos os drives Huusbrygning i den største Deel af og betragtes som en Rettighed Regjeringen ikke tør berøve Befolkningen. Derfor maatte jeg - som det ledende Medlem af Skattecommisionen - rette mit Blik paa Materialet, paa Maltet, ligesom man af samme Grund har gjort i Norge

II

At der kan brygges Øl af andre Materialer end Malt, veed jeg jo godt og gjorde ogsaa opmærksom derpaa, men saa længe Skatten er lav, vil der ikke være nogen Fare for at disse Omveie blive benyttede.- Det synes imidlertid at gaae som jeg ventede, at Finantsministeren finder at Udbyttet af en Maltskat vil være for ringe i Forhold til Ulemperne og at han derfor har opgivet dette Project og vil holde sig til Indkomst-skatten, der hurtigt og sikkert kan give den fornødne Forøgelse i Statsindtægterne.-

---

Jeg talede idag med Japetus, der var begjærlig efter at erfare gennem directe Meddelelse hvorledes det stod sig med Prof Hansen's Befindende. Jeg vil derfor bede Dig snart at skrive ham til og ved samme Leilighed om muligt skaffe ham Svar paa hans Spørgsmaal til Hansen.

Han sender Dig med det Første den eller de omtalte Commisioner til en eller flere Collegaer, hvem han vil gjøre en cadeau paa en udsøgt høflig Maade og derfor vil bede Dig at overbringe den personlig. Det er altsaa en virkelig Tjeneste han vil bede Dig om.- Han sender Dig Brevet m. m. "recommanderet" for at være sikker paa at det kommer i de rette Hænder. Du maa altsaa give Postvæsenet Quitting for Modtagelsen. Han er stadig beskjæftiget med at indflytte og ordne de enkelte Dele af Samlingen i den nye Museumsbygning, der virkelig er meget vellykket; navnlig er Centralhallen - den med Glastag dækkede Gaard - meget smuk og imposant.- Stenstrup omtaler Theophilus Hansen som en meget behagelig og forekommende Mand, der altid er glad ved at see Landsmænd. Jeg synes derfor at Du burde

benytte Leiligheden til at gjøre hans Bekjendtskab.- Jeg vender tilbage til Bryggeriet. Du har flere Gange omtalt Centrifugalpumper i Bryggerierne. Er det virkelig Centrifugalmaskiner, hvori Bevægelsen frembringes ved den midtpunctflyende Kraft af Vinger ved stor Hastighed eller er det Rotationspumper som de jeg fik fra Henry & Peyrolles (Firma Stolz)? Hvor forfærdiges de og hvad koste de ? -Naar Du seer slige Apparater, som synes Hensigtsmæssige, vil jeg anbefale dig i dine Fritimer at gjøre nøiagtige Tegninger deraf. Et saadant Album af Tegninger med Maal af Detailerne vil senere kunne være Dig til stor Nytte. Jeg havde saaledes megen Nytte af den Tegning, som Broncée havde taget af Mæskemaskinen i St. Marx, hvoraf jeg vel havde taget en Skizze men ingen Arbeidstegning. Uden denne var min Mæskemaskine ganske vist bleven for

tung og klodset.-Jeg har læst at der hos Sedlmayr og i Klein Schwechat er gjort Forsøg med Gjæringskar af Glasplader. Læg Mærke dertil, thi jeg er tilbøielig til at troe, at Træ efterhaanden vil

blive bandlyst af Bryggerierne.- Anvendes der Luftryk - med atmosfærisk eller Kulsyre Luft - i Udsalgsstederne i Wien ? -Naar Du faaer Leilighed til at observere Gjæringen af Lagerøl i Wien vilde jeg gjerne have en fuldstændig Fremstilling af Gjæringens daglige Gang med angivelse af Temperatur og Attenuation, af Gjærens Mængde og af Lagerfadenes Fyldning. osv.? Det fornøier mig at læse dine franske Breve. Jeg vilde gjerne besvare dem paa fransk, men det tager mig endnu for megen Tid. - Jeg vilde ønske at jeg kunde gjentage mine franske Øvelser hos Arland, men endnu kan jeg ikke.

III

Onsdag Eftermiddag

For lidt siden modtog jeg dit Brev, hvorpaa jeg har Adskilligt at svare, men det kan ikke skee nu, da Budet venter der skal til Byen med Brevet. En af de første Dage skriver jeg igjen.- Kun vil jeg sige, at Du uden Betænkelighed kan bede Sedlmayr om en anbefaling til

Dreher.- Jeg har vel ikke havt synderlig personlig Omgang med S. men han har altid vist mig megen Velvillie og jeg har nylig havt et Beviis derpaa idet han i en Artikel han har leveret til Journal des Brasseur og til "Bairische Bierbrauer" har nævnet mig sammen med Dreher

og et Par Andre som de betydeligste Navne blandt dem, der have studeret i hans Bryggerie. Jeg troer ogsaa at Du godt kan gaae ligefrem til Dreher uden

videre Introduction.-

Lev vel

Din Jacobsen

4/10 67
C.M.
4te October 1867.
Friday
Kære Carl!

Da jeg faaede fra dig til, naar blev
afhaendt, er der den adskillige forskjell, som
jeg meder saa baaend til naar som den tynde
maal. End saaledes mellem Maal angaar,
da er 1 Hebeliter = 70,7 Maalt i Østerrig
og = 99,5 Maalt i Bayern. — 1 Kilogrammas
= 1,79 tt i Østerrig og Bayern og = 2 "Zollpfund"
i den tynde Eoldformig. — 1 Hebeliter Liter
= 1,626. Wiener Metzen og = 0,45 bairisch
Pfeffel. — I mit sidste bairisch anbefaler
jeg dig Mathies Opføls den kirstenviser. Det
er den fældstændigste Jaendtag, ender alle
Andre som noget forvalde. — Imit tynde er
nogen flat og Imit Laisaunensent sammens
Lider ligesaa, men som for især med Linder
og konge sin Cauter — og sin Pfantaler. —
Man kan ikke i betragtning af alle som Imit
Jaendtag, som som ofte Imit Laisaunensent
sagt, men som som i alt Laid of som, at
der er noget, der Imit Imit Imit for som

Ernestskildet, der ikke er fittet og at der
kanst mange studerendes for at kunne
les den æstetiske Skole i meget nøjagtig
Spørgsmaal. - Det er ganske vist usikkert
af Vælden at betragte en antikk Operation
som i Alfabas talen som den naturlige,
til sauntlige Operationens som naturlige og
danne et gale, som da antallet dels betragte
Ivanandru; men spørges der fulde Operation
der forudsættes med det Studium og Opbevaring
da er det Gjæring. Hvad der forudsættes med
Malkingen, med man kemisk væn (Skuldet)
og forudsættes man skal have sig at for at være
et bestemt Resultat, med man affør. Ud-
gængernes findes i højere og fynd. Lige
ladet med man kemisk væn betragte om
Malkingen og Operationens og Lagningen (dog end?)
den Gjæring, som imidlertid er man ikke
om den Produktion (f. ex. Aldehyd og Glycerin)
og om den Tilførelse som Skole Uenig og
Jælbars samt om Grundens betragte og betragte.

foruun for de forlyllere Lufthavet?
Det er kun med en anseelig Opveksling
og en væsentlig Kundskab af Landets
og Grund naar altså, at der kan bringes
Lyse: eller Mækt. - Jeg lund først til at
sige, at jeg nu var 20 Aar yngre for at gøre
dette Kundskabs til mit Leds Opgave. Nu
er det "trods sard". - Måske for kl. A. den
Landskabet at gøre midt et Byggetmaal, som
gør for sig selv - efter min Lærning - som
naar for nok til at bestå: Byggetmalet
en Gænder til den mildt Byg (Mallumindig)
for godt bairer kl. A. som fastholdt alder
den gjæreste Lærning, at den fjeldige Byg
stjerner de kringkammer og gæster at den
alene vedvare for de med dagerne i en
afsluttet Midt brøge gæsterne fimist
stoff. - Jeg er tilbøjelig til at tro, at
gør for væge det, men at for anvender
i betjente Godt med at indlulle de lunde
Lufthavet - men jeg var ikke gæster for

at fæe eller at Aendel, der drøbet udførelse
Analyfer, som jeg selv fandt gjædet eller ildt,
med den bety, der jeg stoler den paa at Mættels
Aendelstørre nu stattede paa grundens Analyfer.
Mættelses bog indfødes derimod paaledelige fund
gjennemgaa og de færdigste Analyfer.
I Th. Heib's bog om den nye fund Aendel
end fandt den for best for Müller.

fraat Sk. beskrivelse angaaer, da er den øst-
nyske - som Balleys for givet Grundkarakter
de - gaaede med den materialer alle af alle.
der Objekter er: Quantitet & Graft,
men den yderste Læsning af Beskrivelsen er
tænkeligt i faaer stærke Begynder, der
Oprygningens allet eller spildt bliem allet
i faaer allet allet Læsning af Graft.
Jeg er drøbet Jættelæsning: den stærke
del af Læsning af betragtet som en allet
Læsning den den bære Beskrivelsen.
Indeser maatte jeg - som at ledende Mættels
af Mættelsens allet - med den bety
paa Materialer, paa Mættels, Læsning
men af faaer Grund for gjædet: Norge

II ^{4/16 67}
C.M. At der kan højtylde sig af andre, betæn-
melind end Matt, med sig jo godt og
gjænde og saa opmuntre dem Dragen, naar saa
langt Matten er saa, med der thi man
mogen saa for at disse Omgang bliam
bejttede. — Det først iindtænder at
gaar saa sig mentede, at Siraute ministeren
fiender at det sigtet af en Mattet med
naar saa omiga: Saafuld det blamgaaen
og at saa drages for oppinde alle sproget,
og mit jaede sig det Siraute Matten, der
Læstet og Siraute kan gime der foruadue
Læstet i: Mattet Siraute. —

Jeg lader indy end Japetus, der var be-
gjærlig eller at safaer gjaemmen Siraute
Mattet Siraute det sigtet sig end Prof
Kaufus befuindede. Jeg mit drages bed
sig saant at Siraute saa det og end Siraute
Læstet om min liget Mattet saa Siraute
saa Siraute Siraute Siraute Siraute.

Jen fandtes stige med et Læstue den eller
de enkelte Sammenkomne dit en eller
flere Tallets, som den med givne en
cardew gaa en stort søstlig Maade og
derfor mit bede stige at anerkende den
profant. Det er alligevel en vistelig Gæst
den mit bede stige en. - Jen fandtes stige
Læstue en en. "værdig" for at
mere stige gaa at et Sammenkomne. De enkelte
fandtes. Den er alligevel givne stige
Gæstue for stige. Jen er
stige stige med et indflyde og anden
de enkelte stige af Sammenkomne. Den
er stige stige, det vistelig er
stige stige; nemlig er stige
- den med stige stige - stige
stige og stige. - Stige stige
Theophilus stige for en stige stige og
stige stige stige, det altid er glad med et
for stige stige. Jen stige stige at den stige

beholdt Lærligheden til et gjeen Land bekvæmt.
Kob. —
Jeg ønsker dit bedste til bekvæmhed.
Du gav mig Gangen medalt Eufemial,
gænges i bekvæmhed, for at nedsætte den
beholdningsværdien, som bekvæmlig forekommer
med den mest nyttige flængende. Best af bekvæmt
indtækt af bekvæmt eller at det bekvæmt-
gænges som du jeg set for Henry & Reynolds
(Linnaeus Stoltz)? Jeg forfærdiges du og
Jeg set du? — Hvis du ser sig bekvæmt
gænges, som siges bekvæmt, vil jeg
anbefale dig i den bekvæmt et gjeen værdi.
af bekvæmt dræbt. Et bekvæmt bekvæmt
af bekvæmt indtækt af bekvæmt indtækt
sammen bekvæmt som sig set for bekvæmt. Jeg
Jeg bekvæmt mig bekvæmt af den bekvæmt, som
Bronnæs land bekvæmt af bekvæmt. I
Mars, hvor jeg vil land bekvæmt i bekvæmt
med egen bekvæmt. Hver bekvæmt
med bekvæmt gænges med bekvæmt for

King of the Net. - Jørgen was last at the
last settlement of Klein Schuchart as
guest Sunday and evening last of Gladstad.
Lag the other day, he was so kindly let
at last, at Eva's invitation and then here.
Gift of Copenhagen. - Reminds the
Liffling- and also of all the Little
Gift - i. K. Valgstrøm i Wien? -
Now in your Littlest let at absence
Gjænger of Lagerst. i. Wien with you
gjænger last in full standing presentation of
Gjænger's daily Gang and Angivelsen
of Copenhagen of Attention, of Gjænger
Kongst. of Lagerst. i. Wien. etc.
It reminds me at last the first time
you with gjænger before the year first time
at last me and the first time. etc. etc. etc.
etc. at you first time gjænger last me
first time first time first time, etc. etc. etc.
you etc.

III $\frac{4}{10}$ 67

C.M.

Onsdag Aften

Har lidt siden maattet jeg alt bære,
Jungen jeg har Adeltigt at være, men
alt har alle sine sin, da kendt med
der skal det være med bærst. for af de
første dage skinnede jeg ikke. - Du vil
jag sige, at du ender betydeligt her
hede Tidmængde om en Ombefaling til
Dochter. - Jeg har med alle sandt sigende
profantlig Omgang med I, men har for
allid vist mig mig Helvilles og jeg
har rigtig sat at bære drage. itte for
i en Ombefaling som for bærst til færd
der bærst og til "kæmpe bærst"
for maattet mig færd med Dochter og
at for Ombefaling som de betydeligt. Name
bærst den, der for bærst: for
bærst. Jeg bærst og for at du godt
for gær bærst til Dochter ender

J. C. JACOBSENS ARKIV
CARISBERGFONDET

III
midre Lubaustien. —
Loo nel
Lii
Jacobsen